

УДК 811.161.2

DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.73-2.26>**О. О. Павлова**доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій
Національної академії Національної гвардії України**І. В. Єрмоєнко**доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій
Національної академії Національної гвардії України

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ

У статті досліджується поняття «комунікативна особистість» та зазначається, що комунікативна особистість характеризується знанням комунікативних кодів, які забезпечують сприйняття смислової та оцінної інформації, впливом на партнера відповідно до комунікативної установки, наглядом за своєю мовною свідомістю, рефлексією, адекватною оцінкою когнітивного діапазону партнера, а також урахуванням сумісності когнітивних характеристик. Тому комунікативна особистість розглядається як стійка сукупність соціально значущих якостей, які характеризують індивіда як суб'єкта соціальної комунікації.

Підкреслено, що комунікативний статус особистості має особливі культурні та комунікативні характеристики. Зазначено, що головні риси комунікативної особистості зумовлені сукупністю індивідуальних властивостей і особливостей, які забезпечують уміння вибрати точну схему передачі інформації в конкретній ситуації та адекватно сприймати соціальні повідомлення.

Виділено ключові параметри, які визначають характер комунікативної особистості (мотиваційний, когнітивний, функціональний); проаналізовано функції комунікативної особистості в умовах соціальної взаємодії (практичне володіння індивідуальним запасом вербальних і невербальних засобів для актуалізації інформації й здійснення експресивної та прагматичної функцій комунікації; варіювання комунікативних засобів у процесі комунікації у зв'язку зі зміною умов комунікативної ситуації; побудова дискурсів відповідно до норм і правил мовленнєвої поведінки).

Визначено соціокультурні особливості комунікативної особистості та показано, що соціально-економічні, політичні, соціокультурні та інші аспекти соціально-комунікативного простору створюють умови для засвоєння особистістю навичок, умінь, знань і здібностей, дають змогу повністю реалізувати їх, впливають на розвиток і саморозвиток особистості. Обґрунтовано, що основним завданням процесу комунікації є адекватна інтерпретація намірів комунікантів. На конкретних прикладах показано, що міжкультурна комунікація вимагає розвитку додаткових компетенцій, оскільки комунікативні особистості належать різним соціокультурним системам.

Ключові слова: комунікативна особистість, міжкультурна комунікація, іноземна мова, соціокультурні особливості, мовна особистість, комунікативна поведінка, менталітет.

Постановка проблеми. Нині українська вища освіта прагне відповідати сучасним світовим вимогам, що насамперед характеризується пошуком і затвердженням нових підходів до модернізації системи підготовки майбутнього фахівця, яка знаходить зображення в ідеї ефективності, якості й побудови перспективних освітніх траєкторій особистісного зростання. Це стає можливим у процесі засвоєння й формування іншомовної комунікативної компетенції на основі опанування ефективними моделями мовленнєвої поведінки, що ініціює підтримку й розвиток контактів та обмін інформацією в умовах міжкультурної комунікації завдяки становленню та реалізації потреб самої особистості і дозволяє не тільки досягти дійсності, а й змінювати її.

Задоволення індивідуальних потреб особистості розглядається як пріоритетний напрям комунікативної освіти та є свідченням перегляду

цільових орієнтирів, які полягають у тому, щоб розвивати слухача вищої освіти як суб'єкта соціальних відносин у процесі культурно-історичного розвитку, тобто як комунікативну особистість. У зв'язку з цим пильна увага приділяється процесу гармонійної трансформації суб'єкта освіти у суб'єкта соціальної взаємодії, яка ґрунтується на реалізації культурно-історичних знань соціуму, активної мовно-розумової діяльності та засвоєнні норм і правил взаємодії у суспільстві.

Метою статті є дослідити поняття «комунікативна особистість»; виділити ключові параметри, що визначають характер комунікативної особистості; визначити функції, які вона здійснює в умовах соціальної взаємодії, соціокультурні особливості комунікативної особистості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність теми дослідження пов'язана з тим, що на початку третього тисячоліття стає зрозумі-

мілим, що людство розвивається у безпосередньому взаємозв'язку та взаємозалежності різних народів, країн і культур. Багато вчених займаються розробкою проблеми ефективної взаємодії між людьми, при цьому кожен із них робить спробу визначити будь-який один найважливіший елемент комунікативного процесу.

У роботах О. Сорокіна, Т. Астафурової, Г. Бороздіної, Дж. Гріндер розглядаються питання безпосереднього сприйняття, взаємодії, спілкування індивідів, при цьому акцент робиться на індивідуальні властивості та якості співзалежних сторін. В. Курбатов, К. Жюль, А. Зверінцев та С. Іконнікова виділяють фізичні та психологічні характеристики учасників комунікативної взаємодії; розглядають процеси впливу людей один на одного та залежність цього впливу від соціальної групи; аналізують поняття «комунікативна компетентність особистості».

Виклад основного матеріалу. У сучасній цивілізації співіснування культур не можливе без згоди та діалогу (полілогу) між ними, що означає становлення такої форми буття як культурний плюралізм, що визначається як адаптація людини до іншої культури без відмови від своєї власної. При культурному плюралізмі жодна культура не втрачає своєї самобутності та не розчиняється у загальній культурі, а є процесом добровільного опанування представниками однієї культури звичками, традиціями та цінностями іншої з метою збагачення власної культури.

Найбільш характерними рисами міжкультурної комунікації є належність учасників комунікативного акту до різних культур та усвідомлення комунікантами культурних відмінностей один від одного, оскільки міжкультурна комунікація насамперед є комунікацією між людьми у спеціальному контексті. Однією з головних передумов ефективної соціокультурної комунікації вважається лінгвістична спільність комунікантів, тобто наявність єдиної мови спілкування.

Нині для представників різних країн найбільш «єднальною» є англійська мова, яка останнім часом отримала статус офіційної мови міжкультурної комунікації. Це пояснює активну зацікавленість світової освітньої системи іноземною мовою на всіх рівнях. Саме в мові знаходять своє відображення як менталітет, так і поведінка мовця соціуму.

Передається та розвивається культура через спілкування, за допомогою якого здійснюється формування суспільства та забезпечення взаєморозуміння між його членами. Комунікативна культура розглядається як уміння спілкуватися, в тому числі і в ділових ситуаціях. Вона включає систему кодифікованих зразків і норм поведінки, діяльності, спілкування й взаємодії людей, що виконують регулятивну та контрольну функції в соціумі.

Мова є одним із основних інструментів комунікації. Оскільки вона соціальна за своєю суттю, то становить частину людської поведінки, містить як вербальну, так і невербальну форми, певною мірою підпорядковується тим же законам, що й людська поведінка загалом. Відомо, що велика частина людської поведінки соціально регламентована, зумовлена етичними нормами, традиціями, цінностями суспільства, тобто заснована на розбіжності соціальних конвенцій, що неминуче знаходить своє відображення в мові. Все це доводить, що сучасний фахівець повинен активно володіти хоча б однією іноземною мовою як другим (після рідної) засобом спілкування. Крім того, іноземна мова – обов'язковий елемент професійної підготовки сучасного фахівця, вона є незаперечним фактором загальнокультурного розвитку особистості.

Успішні та ефективні контакти з представниками інших культур не можливі без наявності практичних навичок соціокультурного спілкування. З метою успішного вирішення такого завдання необхідно розвивати культурну сприйнятливність, здатність до правильної інтерпретації конкретних виявів комунікативної поведінки в різних культурах, формувати практичні навички та вміння. Оскільки спостерігається розширення міжкультурних професійних контактів, то потреба суспільства у фахівцях різного профілю, які володіють іноземною мовою на достатньому рівні, зростає. Однак володіння іноземним кодом, який дозволяє успішно здійснювати міжкультурні професійні контакти, передбачає опанування професійно-значущими концептами іншої культури, що визначають специфіку громадської та ділової поведінки, детермінуються впливом історичних традицій і звичаїв, способу життя тощо. Лінгвосоціопсихологічні та культурологічні знання щодо іноземного соціуму, які створюють широкий контекст міжкультурного спілкування, формують перцептивну готовність до ефективного міжкультурного ділового спілкування, до міжнародного професійного співробітництва.

Суб'єкт соціокультурної комунікації – комунікативна особистість, яка бере участь у процесі комунікації (рівень комунікативної компетентності є основною параметричною характеристикою соціокультурної комунікації), а об'єкт – це безпосередньо процес соціокультурної взаємодії.

Комунікативна особистість – поняття порівняно нове. Спочатку воно було об'єктом дослідження лінгвістів і розглядалося як учасник тієї чи іншої комунікації, суб'єкт / об'єкт мовленнєвого впливу. Підвищення зацікавленості до цього феномену розпочалося у 1980-х роках у зв'язку з розвитком досліджень в галузі штучного інтелекту [5, с. 48–57]. Стрімке зростання засобів комунікації, збільшення обсягу інформаційних потоків, інструментів впливу та засобів обробки, викори-

стання, аналізу та зберігання інформації викликали кардинальні зміни у процесах взаємодії людей у соціумі. Інформаційний складник життя соціуму, який зумовив базис нової культурно-цивілізаційної парадигми, визначив і значні зміни у розумінні процесів комунікації загалом та ролі особистості в цих процесах зокрема [3, с. 29–31].

Комунікативна особистість як учасник комунікативних процесів, сутнісні характеристики якого дозволяють пояснити й осмислити парадигмальні трансформації соціуму, стає центральним поняттям гуманітарного знання. Необхідно зазначити, що поява терміну «комунікативна особистість» пов'язана з розширенням сфери дослідження проблематики особистості в рамках мовознавства. У дослідженнях феномену мовної особистості виділяють такі ключові підходи:

– Поняття «мовна особистість» ширше, ніж поняття «комунікативна особистість» [1, с. 70]. Мовна особистість може виконувати такі функції: розумову, мовну, мовленнєву, комунікативну та трактується як «супер категорія».

– Поняття «мовна особистість» і «комунікативна особистість» не розмежовуються. Мовна особистість в умовах спілкування розглядається як комунікативна особистість.

– Поняття «комунікативна особистість» ширше, ніж поняття «мовна особистість». В. Конецька вважає, що поняття «комунікативна особистість» має характеристики, пов'язані з вибором не тільки вербального, а й невербального коду комунікації, з використанням штучних і змішаних комунікативних кодів [2, с. 15].

Виділяють такі ключові параметри, які визначають характер комунікативної особистості:

1. *Мотиваційний параметр* визначається індивідуальними потребами особистості, які виступають найпотужнішими мотиваторами комунікації. Наявність мотиваційних потреб є умовою вступу особистості в комунікаційний процес, а сукупність мотиваційних потреб характеризує індивіда як особистість.

В. Конецька розглядає мотиваційну потребу з позицій варіативності лінгвістичного впливу (комунікативна установка) у комунікативному процесі. Разом із тим лінгвістичний вплив (комунікативна установка) є зовнішнім виявом мотиваційного характеру комунікативної потреби. Індивід, формуючи у власному полі життєдіяльності ті чи інші потреби, корелює їх реалізацію з полем життєдіяльності певної соціальної групи, членом якої він є, та/або суспільства загалом. Спрямований на задоволення потреб, він взаємодіє з навколишнім середовищем, формує і реалізовує стратегії впливу на потенційних комунікаторів, використовуючи ті чи інші засоби / комунікативні установки, які показують його ціннісні орієнтації, моральні та етичні принципи.

2. *Когнітивний параметр*, за якого комунікативна особистість розглядається з позицій інтелектуально-емоційних індивідуальних характеристик. Комунікативна особистість сприймає отримувану інформацію з позицій індивідуального соціального досвіду, освіти та інших факторів. Ці фактори зумовлюють як силу впливу на іншого комунікатора, так і здатність особистості до самоідентифікації та самооцінки у конкретних ситуаціях.

Важливим моментом у комунікативних процесах є вияв особистістю індивідуальної здатності до застосування соціально зумовлених установок і норм. Саме варіативність соціально вжитих заходів дозволяє індивіду виявляти себе як особистість за допомогою індивідуальних особистісних характеристик.

3. *Функціональний параметр* виявляється у діяльнісному характері комунікативної особистості та зумовлюється у практичному застосуванні індивідуальних засобів комунікації – як вербальних, так і невербальних. Набір таких засобів і вміння їх застосовувати дозволяють особистості виявляти себе у комунікаційному процесі: побудова діалогів, посилення висловлювань, здатність вибирати та застосовувати ті чи інші комунікативні коди, як індивідуальні, так і ті, що прийняті в соціумі.

З точки зору психології особливість комунікативної особистості пов'язана з виявом її характеру та поведінки у комунікаційному процесі, в той час як соціологічна сутність комунікативної особистості показує соціальну ідентичність та комунікативну поведінку соціальних груп через мовні індикатори. У культурологічному плані суть комунікативної особистості полягає в її інтеракції з іншими учасниками комунікативного процесу на базі лінгвокультурних моделей, які показують різні типи дискурсивних структур, а також лексико-семантичну структуру мови.

Соціокультурна вмотивованість словника виявляється у вигляді унікальних конфігурацій смислів окремих лексем в рамках одного семантичного поля, а соціокультурна вмотивованість дискурсу відображає залежність можливих інтерпретацій сенсу, конструюється від збігу або розбіжності лінгвокультурних моделей комунікантів. У цьому аспекті комунікативна особистість характеризується набором культурних варіацій у сприйнятті соціальних явищ і предметів та має специфічні особливості через свої національні характеристики, культурно зумовлену ментальність, картини світу та системи цінностей, слідування певним когнітивним підходам, мовним, поведінковим і комунікативним нормам і потенційну здатність до міжкультурної трансформації.

Комунікативна особистість виконує певні функції, які вона здійснює в умовах соціальної вза-

емодії, а також активно сприймає та продукує інформацію, керуючись у своїй розумовій діяльності певними схемами, програмами, стратегіями. Насамперед до таких функцій відносять:

- практичне володіння індивідуальним запасом вербальних і невербальних засобів для актуалізації інформації й здійснення експресивної та прагматичної функції комунікації;
- варіювання комунікативних засобів у процесі комунікації у зв'язку зі зміною умов комунікативної ситуації;
- побудова дискурсів відповідно до норм і правил мовленнєвої поведінки [4, с. 16–18].

Комунікативна особистість характеризується знанням комунікативних кодів, які забезпечують сприйняття смислової та оцінної інформації, впливом на партнера відповідно до комунікативної установки, наглядом за своєю мовною свідомістю, рефлексією, адекватною оцінкою когнітивного діапазону партнера, а також урахуванням сумісності когнітивних характеристик. Отже, комунікативна особистість розглядається як стійка сукупність соціально значущих якостей, які характеризують індивіда як суб'єкта соціальної комунікації.

З огляду на характер комунікативної діяльності комунікативна особистість є сукупністю внутрішніх і зовнішніх підсистем, що включають мовну свідомість, яка детермінує комунікативну поведінку через функції як комунікатора, так і реципієнта.

Внутрішня підсистема складається з таких компонентів: цілемотиваційний компонент (цілі та мотиви особистості як суб'єкта комунікації); абілітаційний компонент – комунікативні можливості та здібності особистості; когнітивний компонент – знання, досвід засвоєння комунікативних моделей, які забезпечують потенційні характеристики якості функціонування особистості як комуніканта.

Цей компонент характеризує комунікативну особистість з позиції ступеня засвоєння людиною світу через мову, включаючи мовну свідомість та комунікативну компетенцію, і як носія певних знань про світ та мову у вигляді концептів, який володіє предметно-змістовними та категоріально-формальними засобами інтерпретації дійсності. Операційний компонент включає комунікативні навички та вміння особистості користуватися когнітивними та прагматичними ресурсами для здійснення комунікації.

Зовнішня підсистема представлена комунікативною поведінкою, яка вирізняється специфічним набором характеристик мови, паралінгвістичними засобами спілкування та реалізується у мовних стратегіях і вчинках. Найбільш характерними рисами міжкультурної комунікації є належність учасників комунікативного акту до різних культур та усвідомлення комунікантами культурних відмінностей один від одного, оскільки між-

культурна комунікація – це насамперед міжособистісна комунікація у спеціальному контексті.

Зміст і результати різноманітних контактів залежать від здатності їх учасників розуміти один одного та досягати згоди, що здебільшого визначається етнічною культурою кожної зі співзалежних сторін, психологією народів, які панують у тій чи іншій культурі цінностей. Згадані вище соціокультурні риси й визначають етноспецифічність нації.

Особливо слід звернути увагу на поняття «національної психології» або «менталітету народу», оскільки він визначає поведінку особистості в різних ситуаціях соціокультурного спілкування. Менталітет – це те, що дозволяє одноманітно сприймати навколишню дійсність, оцінювати її та діяти в ній відповідно до визначених у суспільстві норм і за зразками поведінки, адекватно сприймаючи та розуміючи при цьому один одного.

Менталітет – це глибинна структура свідомості, яка залежить від соціокультурних, мовленнєвих і географічних факторів. Менталітет найбільш чітко виявляється у типовій поведінці людей – представників зазначеної культури. Ментальність визначає і комунікативну поведінку особистості, під якою розуміють сукупність норм і традицій спілкування народу. Аналіз мови дозволяє визначити стиль мислення людини.

Між культурами існує відмінність і у тому, як та які засоби комунікації використовуються у процесі спілкування з представниками інших культур. Наприклад, американська культура характеризується когнітивним стилем обміну інформацією, при якому значні вимоги висуваються до швидкості мови, точності використання понять і логічності висловлювання. Більшість американців у повсякденному спілкуванні використовують *small talk*: вони задають один одному питання, на які не передбачають отримати відповідь. Індивідуалізм американської культури змушує їх висловлюватися ясно та чітко, висувати відразу свої аргументи, щоб викликати відповідну реакцію опонента.

Слід зазначити, що у взаємозв'язку культури та комунікації відбувається їх взаємний вплив. Так, у кожній культурі існують свої уявлення про ввічливість, що зумовлює комунікативну поведінку. Компонентом соціокультурних особливостей нації є національний характер, під яким розуміють сукупність однотипних для людей однієї культури реакцій на звичні ситуації у вигляді почуттів і стану. Еміль Дюркгейм визначає національний характер як суспільство всередині нас.

Національний характер можна визначити як психологічні стереотипи поведінки народу. Домінантні риси національного характеру – це ті риси, які присутні у представників різних вікових, соціальних, гендерних груп і виявляються у представників конкретного етносу в різних предмет-

них ситуаціях. Етнопсихологія вивчає національний характер на основі модальної особистості або етноіндивідуальності або базової структури особистості. Усі ці поняття позначають типового представника певної соціокультурної спільноти. Так, доміантними рисами модальної особистості американців є незалежність, заповзятливість, практичність, національний егоцентризм, законослухняність, пріоритетність ділових відносин над особистими. Спостерігаються й деякі доміантні риси американської комунікативної поведінки: товариськість, неформальність у спілкуванні, емоційність, прагнення не спілкуватися на особисті теми тощо.

Мова як засіб реалізації комунікативної поведінки має великий вплив на свідомість її носіїв і формує їх картину світу. Комунікативна особистість зобов'язана організувати зміст висловлювання відповідно до цієї картини світу. Через специфіку мови у свідомості її носіїв виникає певна мовна картина світу, крізь призму якої людина бачить світ. Мовна картина світу формує тип ставлення людини до світу, задає норми поведінки, визначає ставлення до нього. Мовленнєва та когнітивна картини світу етносу зображаються в його лінгвокогнітивній свідомості, яка також є важливою етноспецифічною соціокультурною особливістю. Тому комунікативна поведінка особистості залежить і визначається культурними та ментальними особливостями нації, представником якої вона є.

У процесі комунікації представників різних культур відмінності між цими культурами призводять до виникнення певних труднощів у спілкуванні, що пояснюється різними процесами дешифрування отриманих повідомлень. Кожен учасник культурного контакту має власну систему правил, яка функціонує таким чином, щоб надіслана та отримана ним інформація могла бути закодована та розкодована. Однак будь-який «канал зв'язку» передбачає наявність перешкод і втрату інформації. Тому нерідко реципієнт приписує знакам і символам, які використовуються у повідомленні, інше значення, ніж комунікатор, у зв'язку з чим інтерпретує та розуміє цю інформацію інакше, ніж хотілося б адресанту. Це дозволяє припустити, що відповідна дія або повідомлення адресата можуть не повністю відповідати очікуванням відправника інформації та призвести до непорозумін між учасниками комунікації.

Особливо яскраво це виявляється у спілкуванні різномовних комунікантів, де лінгвокультурний бар'єр може бути не тільки перешкодою у процесі комунікації, а й призводити до «комунікативних невдач». Практика спілкування з іноземцями показує, що навіть блискуче володіння іноземною мовою не виключає можливості виникнення непорозумін і конфліктів з його носіями. Цілком очевидно, що успішні та ефективні кон-

такти з представниками інших культур не можливі без практичних навичок соціокультурного спілкування. Для вирішення цього завдання необхідно розвивати культурну сприйнятливості, формувати здібності до правильної інтерпретації конкретних виявів комунікативної поведінки у різних культурах, формувати практичні навички та вміння.

Висновки і пропозиції. Поява терміну «комунікативна особистість» пов'язана з розширенням сфери дослідження проблематики особистості в рамках мовознавства. Поняття «комунікативна особистість» має характеристики, пов'язані з вибором не тільки вербальної, а й невербальної комунікації, з використанням штучних і змішаних комунікативних кодів. Комунікативна особистість має ключові параметри, що визначають її характер, виконує певні функції, які вона здійснює в умовах соціальної взаємодії, а також активно сприймає та продукує інформацію, керується у своїй розумовій діяльності певними схемами, програмами та стратегіями.

Комунікативна особистість характеризується знанням комунікативних кодів, які забезпечують сприйняття смислової та оцінної інформації, впливом на партнера відповідно до комунікативної установки, наглядом за своєю мовною свідомістю, рефлексією, адекватною оцінкою когнітивного діапазону партнера, а також урахуванням сумісності когнітивних характеристик. Отже, комунікативна особистість – це стійка сукупність соціально значущих якостей, які характеризують індивіда як суб'єкта соціальної комунікації.

Список використаної літератури:

1. Воркачев С.Г. Лингвокультурология, языковая личность, концепт: становление антропоцентрической парадигмы в языкознании // *Филологические науки*. 2001. № 1. С. 64–72.
2. Конечкая В.П. Социология коммуникации [Электронный ресурс]. URL: <http://padaread.com/?book=39694&pg=56>.
3. Коркия Э.Д. Социокод культуры современного Запада: рефлексия и трансформация // *Общество: социология, психология, педагогика*. 2017. № 2. С. 29–31.
4. Кравченко Е.В., Складорова С.С. Иноязычная коммуникативная компетентность будущих инженеров-педагогов. [Электронный ресурс]. URL: http://archieive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pipo/2008_20/08kevctf.PDF.
5. Мамедов А.К. Архитектура научного знания (анализ методологических оснований) // *Социология*. 2017. № 3. С. 48–57.
6. Комунікативна особистість військовослужбовця Національної гвардії України в сучасному соціальному контексті : моногр. / За ред. Л.М. Пелепейченко. Х. : Національна академія НГУ, 2014. 221 с.

Pavlova O., Yeromenko I. Socio-cultural characteristics of communicative personality

The article examines the concept of “communicative personality” and notes that a communicative personality is characterized by knowledge of communicative codes, providing the perception of semantic and evaluative information, the influence on a partner in accordance with a communicative attitude, supervision of one’s linguistic consciousness, reflection, an adequate assessment of the cognitive range of a partner, and also considering the compatibility of cognitive characteristics.

Thus, a communicative personality is considered as a stable combination of socially significant qualities, characterizing a personality as a subject of social communication. The author notes that the main features of communicative personality are caused by a combination of individual properties and peculiarities, providing the ability to choose the right way of data transmission in a particular situation, properly comprehend the social information.

The author allocates the key parameters, determining the nature of the communicative personality (motivational, cognitive, functional), defines the functions, that the communicative personality performs in the process of social interaction (practical using of individual set of verbal and nonverbal means to update information and perform expressive and pragmatic functions of communication, variation of communication means in the communicative process in relation to changes in communicative situation conditions, the construction of discourses in accordance with the norms and rules of communicative behavior).

The work highlights that social and economic, political, social and cultural and other aspects of social communicative environment make it possible for the personality to acquire skills, aptitudes, knowledge, abilities, provide opportunities to implement them in full, have a powerful impact on personal development and self-development. The main target of the process of communication proves to be an adequate interpretation of the speakers’ intentions. As they represent different sociocultural systems, intercultural communication requires special competences, which is evidenced in the article.

Key words: *communicative personality, intercultural communication, foreign language, socio-cultural characteristics, linguistic personality, communicative behavior, mentality.*